

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยในที่นี้จะใช้การวิจัยเชิงบูรณาการ (Mixed Method) ระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ คือ การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) การสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ และการสังเกตการณ์มีส่วนร่วม ดังนั้น ในบทที่ 3 ของการวิจัยจะนำเสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินงานวิจัยใน 2 หัวข้อหลัก คือ

1. การวิจัยเชิงสำรวจ
2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงสำรวจ

ในการศึกษาบทบาทของตำรวจที่ประชาชนคาดหวังจะต้องศึกษาจากความคิดเห็นของประชาชน ส่วนการศึกษารoles ที่แท้จริงนั้นจะต้องศึกษาจากประสบการณ์ของตำรวจผู้ปฏิบัติงานโดยตรง ดังนั้น การวิจัยเชิงสำรวจในวิทยานิพนธ์นี้ จึงต้อง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

การสำรวจบทบาทที่คาดหวังของประชาชน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

ประชากรที่เป็นเป้าหมายของการวิจัย คือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดจันทบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเป้าหมายของการวิจัย คือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 400 คน จะเก็บจากอำเภอในจังหวัดจันทบุรี 10 อำเภอ เนื่องจากแนวคิดของทาโรยามาเน่ วิเคราะห์ว่าในกรณีที่มีประชากรเกิน 100,000 คน เราสามารถกำหนดตัวอย่างได้ 400 ราย ภายใต้ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม ร้อยละ 5 (Yamane, 1967 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 2 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล : ประชากรของจังหวัดจันทบุรี
ส่วนวิธีการสุ่มจะใช้การสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน คือ การสุ่มตามสัดส่วนอำเภอ และการสุ่ม
เชิงระบบตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

อำเภอ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1. เมืองจันทบุรี	125,924	96
2. ขลุง	56,560	43
3. ท่าใหม่	70,463	54
4. โป่งน้ำร้อน	42,587	33
5. มะขาม	31,195	24
6. แห่มสิงห์	30,605	23
7. สอยดาว	64,614	49
8. แก่งหางแมว	40,935	31
9. นายายอาม	33,705	26
10. เขาคิชฌกูฏ	27,672	21
รวม	524,260	400

ที่มา : วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. ออนไลน์. 2559 ก

การสำรวจบทบาทที่เป็นจริงของตำรวจ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

ประชากรที่เป็นเป้าหมายของการวิจัย คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดภูธรจังหวัดจันทบุรี
กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเป้าหมายของการวิจัย คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัด
จันทบุรี จำนวน 304 คน จะเก็บจากสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี 15 สถานี
การกำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample Size) จะใช้สูตรของทาโรยามาเน (Taro Yamane)
คำนวณขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสม ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดตัวอย่าง

N = ขนาดประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม (Sampling error)

- ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มมากที่สุดที่ยอมรับได้ = + 5%
- ความเชื่อมั่นในการสุ่มน้อยที่สุดที่ยอมรับได้ คือ ความเชื่อมั่นในการสุ่ม 95 %

$$\begin{aligned}
 \text{แทนค่า } n &= \frac{1,261}{1 + 1,261(0.05)^2} \\
 &= \frac{1,261}{1 + 1,261(0.0025)} \\
 &= \frac{1,261}{1 + 3.15} \\
 &= \frac{1,261}{4.15} \\
 &= 303.85 \approx 304
 \end{aligned}$$

ตาราง 3 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล : ข้าราชการตำรวจ จังหวัดจันทบุรี
 ส่วนวิธีการสุ่มจะใช้การสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน คือ การสุ่มตามสัดส่วนสถานีดำรวจในจังหวัด
 จันทบุรี และการสุ่มเชิงระบบตามบัญชีรายชื่อข้าราชการตำรวจ

สถานีดำรวจ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1. สภ.ขลุง	99	24
2. สภ.ตกพรหม	25	6
3. สภ.ทุ่งเบญจา	77	19
4. สภ.ท่าใหม่	125	30
5. สภ.นายายอาม	83	20
6. สภ.บ้านแปลง	59	14
7. สภ.มะขาม	81	20
8. สภ.สอยดาว	90	22
9. สภ.สะตอน	55	13

ตาราง 3 (ต่อ)

สถานีตำรวจ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
10. สภ.เกาะเปริด	30	7
11. สภ.เขาคิชฌกูฏ	71	17
12. สภ.เมืองจันทบุรี	242	58
13. สภ.แก่งหางแมว	64	15
14. สภ.แหลมสิงห์	74	18
15. สภ.โป่งน้ำร้อน	86	21
รวม	1,261	304

ที่มา : กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี. ม.ป.ป. : ไม่ปรากฏเลขหน้า.

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ 2540 กรณีศึกษา ตำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบเกี่ยวกับบทบาทตำรวจไทย
2. การสร้างเครื่องมือในการศึกษา
3. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ตามโครงสร้างเนื้อหาและความถูกต้องเหมาะสมของภาษา
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรง โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาจำนวน 5 คน คือ

4.1 รศ.ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย

4.2 รศ.ดร.ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย

4.3 รศ.ดร.พิชาย รัตนดิลก ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย

4.4 รศ.ดร.ประภาส ปิ่นตบแต่ง ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย

4.5 ผศ.ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว ผู้เชี่ยวชาญด้านชุมชนท้องถิ่น

5. นำแบบสอบถามทดสอบความเที่ยง โดยการหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างในเขตชุมชนตำบลจันทนิมิต อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น

เท่ากับ 0.70 และผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง ในสถานีดำรงภูธรเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71

6. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

7. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง องค์ประกอบของเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วยเนื้อหาสรุป ดังนี้

แบบสอบถามประกอบด้วย คำถามที่มีลักษณะทั้งคำถามปลายเปิดและปลายปิด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงกับความคาดหวังของประชาชน ในจังหวัดจันทบุรีที่มีต่อบทบาทตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ 2540 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งเป็นมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ตัวแปรส่วนบุคคลจะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา คือ โดยการนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) คำนวณเป็นร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ตัวแปรต้นหรือตัวแปรตามจะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา โดยนำเสนอในรูปแบบของ \bar{X} และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้เป็นสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย สำหรับการวัดระดับความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม สร้างขึ้นตามลักษณะการสร้างแบบวัดทัศนคติที่เรียกว่า (Likert Scale) โดยมีตัวเลือกตอบแบบ 5 ระดับ โดยในแต่ละระดับกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2555 : 255)

โดยผู้วิจัยกำหนดค่าช่วงคะแนนของระดับความคาดหวังบทบาทตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ 2540 กรณีศึกษาดำรงภูธรจังหวัดจันทบุรี 5 ระดับ ดังนี้

ค่าคะแนน	หมายถึง	มีบทบาทที่คาดหวังมากที่สุด
ค่าคะแนน 5	หมายถึง	มีบทบาทที่คาดหวังมากที่สุด
ค่าคะแนน 4	หมายถึง	มีบทบาทที่คาดหวังมาก
ค่าคะแนน 3	หมายถึง	มีบทบาทที่คาดหวังปานกลาง
ค่าคะแนน 2	หมายถึง	มีบทบาทที่คาดหวังน้อย
ค่าคะแนน 1	หมายถึง	มีบทบาทที่คาดหวังน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของบทบาทตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ 2540
กรณีศึกษาคำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี กำหนดไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีระดับบทบาทที่คาดหวังมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีระดับบทบาทที่คาดหวังมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีระดับบทบาทที่คาดหวังปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีระดับบทบาทที่คาดหวังน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีระดับบทบาทที่คาดหวังน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดค่าช่วงคะแนนของระดับความเป็นจริงในการปฏิบัติงานของบทบาท
ตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ 2540 กรณีศึกษาคำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรีไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ค่าคะแนน 5 หมายถึง มีบทบาทที่เป็นจริงมากที่สุด

ค่าคะแนน 4 หมายถึง มีบทบาทที่เป็นจริงมาก

ค่าคะแนน 3 หมายถึง มีบทบาทที่เป็นจริงปานกลาง

ค่าคะแนน 2 หมายถึง มีบทบาทที่เป็นจริงน้อย

ค่าคะแนน 1 หมายถึง มีบทบาทที่เป็นจริงน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของบทบาทเป็นจริงในการปฏิบัติงานของบทบาท
ตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ 2540 กรณีศึกษาคำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี กำหนดไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีระดับบทบาทที่เป็นจริงมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีระดับบทบาทที่เป็นจริงมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีระดับบทบาทที่เป็นจริงปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีระดับบทบาทที่เป็นจริงน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีระดับบทบาทที่เป็นจริงน้อยที่สุด

ผลการเปรียบเทียบแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. มีความสอดคล้องมากหรือขัดแย้งน้อย ตรงกัน
2. มีความสอดคล้องค่อนข้างมากหรือขัดแย้งค่อนข้างน้อย 1 ระดับ
3. มีความสอดคล้องปานกลางหรือขัดแย้งปานกลาง 2 ระดับ
4. มีความสอดคล้องค่อนข้างน้อยหรือขัดแย้งค่อนข้างมาก 3 ระดับ
5. มีความสอดคล้องน้อยหรือขัดแย้งมาก 4 ระดับ

การวิจัยเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร เอกสารที่ใช้ในการวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 เอกสารขั้นต้น (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมจากแนวการสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทตำรวจไทย ภายใต้โครงสร้างสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

1.2 เอกสารชั้นรอง (Secondary Data) เป็นเอกสารที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ คือ ข้อมูลทางกายภาพของพื้นที่และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นบทบาทตำรวจไทย ก่อนรัฐธรรมนูญ 2540 บทบาทตำรวจไทย ภายใต้โครงสร้างสำนักงานตำรวจแห่งชาติ บทบาทตำรวจจังหวัดจันทบุรี โดยแหล่งข้อมูลดังกล่าว ได้แก่ เอกสารทางราชการ หนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. การสัมภาษณ์ วิธีการสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการวิจัยนี้ มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured or Guided Interview) โดยอาศัยแนวการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือในรูปแบบต่าง ๆ คือ

2.1 สัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการหรือไม่มีโครงสร้าง (Informal or Unstructured Interview) คือ มีเพียงคำถามวิจัยเป็นแนวสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ในที่นี้จะกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้ที่รู้เรื่องเกี่ยวกับบทบาทตำรวจไทยอย่างดี โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key - informants) ได้แก่

2.1.1 นาย ก. (นามสมมุติ) ที่มีบ้านติดกับโรงพัก

2.1.2 นาย ข.(นามสมมุติ) อดีตข้าราชการตำรวจ

2.1.3 พ.ต.ท. แดง (นามสมมุติ) ข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี

3. การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยจะสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมกับประชาชนทุกกลุ่มอาชีพในพื้นที่ในจังหวัดจันทบุรี โดยมีอุปกรณ์ช่วยเพื่อก่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องสังเกต เช่น การปฏิบัติหน้าที่ในตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรีที่ได้พบเจอกับประชาชนจังหวัดจันทบุรี การปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับตำรวจสถานีตำรวจภูธรต่าง ๆ ในจังหวัดจันทบุรี กล้องถ่ายภาพ เครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของบทบาทตำรวจไทยหลังรัฐธรรมนูญ 2540 กรณีศึกษาตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี เพื่อประกอบการวิเคราะห์โดยปราศจากอคติต่อปรากฏการณ์ที่สังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็จริงที่สุดในการวิจัย

การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลในที่นี้ใช้รูปแบบ ดังนี้

1. การตรวจสอบการสัมภาษณ์โดยใช้แหล่งข้อมูลที่ต่างกัน ระหว่างเอกสารและการสัมภาษณ์แบบประวัติศาสตร์บอกเล่า โดยผู้ให้สัมภาษณ์จะถ่ายทอดความรู้สึกที่แท้จริงเกี่ยวกับบทบาทตำรวจไทยว่าได้มีบทบาทอย่างไร ในจังหวัดจันทบุรี ซึ่งสามารถนำมาเป็นการตรวจสอบข้อมูลระหว่างเอกสาร และข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์แบบประวัติศาสตร์บอกเล่าได้ว่าตรงกัน หรือมีข้อแตกต่างกันแต่ประการใด
2. การตรวจสอบโดยใช้ผู้สัมภาษณ์ที่มีจุดยืนต่างกัน ในการวิจัยนี้จะใช้ผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีจุดยืนต่างกัน เช่น ข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี อดีตข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี และประชาชนจังหวัดจันทบุรี เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การตีความข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อเพิ่มเติมคำอธิบายตารางจากการสำรวจให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล จากบันทึกการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละประเด็นหลัก และสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี